

wil. Hierin ligt — dit spreek ik niet tegen ³¹⁷⁾ — eenige waarborg voor de vrijheid der burgers. Maar evengoed als eene daad zou kunnen worden geëischt een vreemd voorhoofd, of iets dergelijks, als zulke anatomische verschijnselen waren gebleken goede uitwendige *criteria* te zijn. En door de gestelde beperking offert men van de gaafheid van het beginsel iets op, dat op zich zelf stellig het zuiverst wordt uitgedrukt zooals BIRKMEIJER het formuleert. Ook is wel eenigszins vreemd, om op dit punt voor de vrijheid zulke waarborgen te verlangen, terwijl men straks voor den duur van de straf met de onbepaalde vonnissen aan de autoriteiten zoo ruime bevoegdheid wil geven. Dan wordt voor het in veiligheid en in bewaring brengen van krankzinnigen toch niet zulk eene daad vereischt. Voorts waar de daad bij VON LISZT *c. s.* toch slechts criterium voor de strafbaarheid is, moet ook de uitdrukking „strafbaar feit”, die onze wet heeft, op dat standpunt te eer vervallen. Het „strafbaar feit” blijft toch de gevaarlijkheid; de daad slechts wettelijk criterium. En eindelijk ware wel vreemd, als de daden, die alleen als blijk der gevaarlijke gezindheid mogen worden aangenomen, juist dezelfden waren als de in de tegenwoordige wetten naar geheel andere gedachte gestelde „strafbare feiten.”

En zoo is dan ook de *tweede* consequentie uit het beginsel der maatschappelijke gevaarlijkheid, dat daarmee eenerzijds de kring van wat strafbaar is, sterk kan worden uitgebreid, en aan den anderen kant op bedenkelijke wijze ingekrompen. Wat de uitbreiding betreft, zoo wijst MERKEL er op ³¹⁸⁾, dat b. v. de sociaal-revolutionaire groepen gevaarlijk voor de bestaande maatschappelijke orde zijn. En door het eischen van eene daad ontkomt men aan de moeielijkheid niet. Een enkel pers-artikel kan duidelijk blijk van de gezindheid geven. Voorts omvat de gevaarlijkheid ook de krankzinnigen ³¹⁹⁾. En aan den anderen kant wordt, gelijk ook MERKEL opmerkt, zeer dikwijls gestraft, waar van sociale gevaarlijkheid geen sprake is.

Eene *derde* consequentie ligt hierin, dat moet wegvallen het verband tusschen straf en objectief resultaat. GAROFALO kan dan ook niet zeggen, of zwaarder gestraft moet worden voor het stelen van 1000 *francs* dan voor dat van 20 *centimes* ³²⁰⁾. En zeker ware toevallig als, gelijk ZÜRCHER beweert ³²¹⁾, — en in